

Protocol Sociale Veiligheid

Maart 2020



De Notenbalk is een school waar iedereen zich betrokken, gezien en gehoord voelt.

Wij bieden een inspirerende leer- en speelomgeving. Wij geven talenten van kinderen de ruimte en bereiden ze voor op hun toekomst. We werken hier samen, nemen verantwoordelijkheid, hebben plezier en gedragen ons respectvol naar elkaar. We bouwen aan zelfvertrouwen en waarderen ieders eigenheid en ontwikkeling.

Iedereen uniek, samen sterk!

Wij vinden het belangrijk om een (sociaal) veilige schoolomgeving te creëren voor onze leerlingen en ons schoolteam. Een 'veilige school' is een belangrijke voorwaarde voor leerlingen om te kunnen leren en voor personeel om te kunnen functioneren.

In dit protocol Sociale Veiligheid informeren wij u over onze:

- 1) Doelen
- 2) Uitgangspunten
- 3) Preventieve maatregelen
- 4) Omgangsregels

1) Doelen

- Leerlingen voelen zich veilig op school (sociaal, psychisch en fysiek).
- Leerlingen, leerkrachten, ib-er, directie, vreedzame school coördinator, interne contactpersoon en ouders weten wat ze kunnen doen ter preventie van onveilige situaties en hoe ze kunnen handelen als het toch onveilig wordt.

2) Uitgangspunten

- De visie en levenshouding van de Vreedzame school vormen het uitgangspunt van ons veiligheidsbeleid. We hebben een duidelijke visie op hoe we met elkaar omgaan en willen graag samen met ouders en leerlingen zorgen voor een veilige school.
- School is bedoeld om te leren. Wij willen een school zijn waar alle leerlingen zichzelf kunnen zijn en zich veilig en prettig voelen. We bevorderen de sociale veiligheid en proberen ongewenst gedrag, zoals pesten, te voorkomen.
- De vreedzame school is een programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het programma helpt onze school een gemeenschap te vormen waarin we leerlingen actief aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor elkaar, hun omgeving en voor de samenleving.

3) Preventieve maatregelen

Conflicten zijn onvermijdelijk en komen overal voor. Om onveilige schoolsituaties te voorkomen, is het belangrijk om zoveel mogelijk preventief te handelen. Wij maken daarom gebruik van de 'Kapstokregels' en werken volgens de methode 'Vreedzame school'.

Kapstokregels

De vier kapstokregels zijn de primaire regels op onze school. Alle andere school- en groepsregels worden als het ware "aan deze kapstok opgehangen".

Voor groot en klein zullen we aardig zijn

- ✓ Er wordt niet gepest, je mag anders zijn.
- ✓ Vertellen dat je gepest wordt is geen klikken.
- ✓ We houden binnen en buiten rekening met elkaar.
- ✓ Je geeft antwoord als je iets wordt gevraagd.
- ✓ We gebruiken geen grof taalgebruik in en buiten de school.
- ✓ De leerkracht en andere volwassenen spreken wij op een beleefde manier aan.
- ✓ We hebben respect voor elkaar.
- ✓ Je bent te vertrouwen.

Binnen is het wandelgebied, buiten hoeft dat lekker niet

- ✓ In de school wordt rustig gelopen.
- ✓ Ik houd rekening met anderen als ik door het gebouw loop.
- ✓ In de school wordt op normale toon gesproken.
- ✓ Als er op de gangen wordt gewerkt, dan ondervinden anderen daar geen hinder van.

We zullen goed voor de spullen zorgen, dan zijn ze weer te gebruiken morgen

- ✓ We hangen onze jassen (en tassen) aan de kapstok.
- ✓ In de lokalen en andere ruimtes worden de spullen na gebruik op dezelfde plaats teruggezet.
- ✓ We melden het als iets kapot is gegaan.
- ✓ Aan het eind van de dag wordt het lokaal netjes achtergelaten.
- ✓ Wij houden het schoolplein samen netjes en gooien ook het afval in de afvalbak.

Ik weet hoe ik werken moet, want luisteren doe ik goed

- ✓ Tijdens de instructie praat ik alleen als ik toestemming heb gekregen, anders wordt er geluisterd.
- ✓ Ik weet wat er van mij verwacht wordt tijdens het werken.
- ✓ Ik gebruik de berenmethode / stippestap methode.



Vreedzame school

Een conflict ontstaat wanneer er tegengestelde belangen, wensen, verwachtingen of doelstellingen zijn tussen personen of groepen. Als conflicten worden opgelost, levert dat vaak iets positiefs op. Soms biedt een conflict de kans om een dieper liggend probleem op te sporen en op te lossen. Ook krijg je door een conflict de gelegenheid om kennis te nemen van een ander gezichtspunt of er ontstaat meer waardering voor elkaar omdat je er samen goed uit bent gekomen.

Om goed te kunnen functioneren is het van belang dat we conflicten oplossen op een constructieve, vreedzame manier. Voor een goed sociaal klimaat zetten wij de volgende middelen in:

Oplossen door (uit)praten

Omdat kinderen gedrag van ons nadoen, is het van belang dat wij (ouders en het team) het goede voorbeeld geven.



Los het op

1. STOP! HOU OP!
2. Word rustig.
3. Bedenk een goede Oplossing.
4. Maak het goed.



Praat het uit

1. STOP! Ben je rustig? Nog niet? Eerst afkoelen. Tel tot tien.
2. Zet je gele pet op. Zeg wat je wilt. Luister naar wat de ander wil.
3. Probeer een win-win oplossing te vinden.
4. Geef elkaar een hand en voer de oplossing uit.

Petjes / lintjes

Om in gesprek te gaan over gedrag maken gebruik van petjes/lintjes met drie verschillende kleuren. Wanneer zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om verschillend te reageren. We maken onze leerlingen bewust van hun gedrag en oefenen met nieuw gedrag.

Uitgangspunt is het oplossen van conflicten met de gele pet. De petjes gaan over het gedrag en niet over de persoon.

	Als je bij een conflict de rode pet op zet, probeer je je zin te krijgen door duwen trekken en vechten. Je maakt ruzie.
	Als je bij ruzie de blauwe pet op zet, geef je de ander zijn zin. Je praat er niet over. Je maakt er geen ruzie over.
	Als je bij een conflict de gele pet op zet, ga je met elkaar praten om het op te lossen. Je maakt geen ruzie. Maar je gaat er wel over praten.

Time in en time out plek

Wanneer een leerling na waarschuwing het ongewenste gedrag niet verandert, kan hij/zij een time-in krijgen. Deze plek is zo ingericht dat een leerling tot rust kan komen en nadenkt over hoe het beter kan.

Als het gedrag niet verbetert na een time-in, volgt er een time-out. De leerling wordt dan voor een korte tijd buiten de groep geplaatst en vult een formulier in waarop het schrijft/tekent wat er misging en hoe dat de volgende keer beter kan.

Afkoelplek

Als je boos bent kun je beter eerst afkoelen voordat je verder praat. Daarom hebben we binnen en buiten de klas een afkoelplek. De leerling zet dan het rode petje/lintje af en zet het gele petje/lintje op.

Kletskaarten

Bij ieder blok krijgen de ouders van groep 1 t/m 6 een kletskaart toegestuurd. Hieronder 2 voorbeelden. Goed om er ook thuis met uw kind over te praten.

Groep 4 - Kletskaart blok 2: We lossen conflicten zelf op



De Vreedzame School

We lossen conflicten zelf op

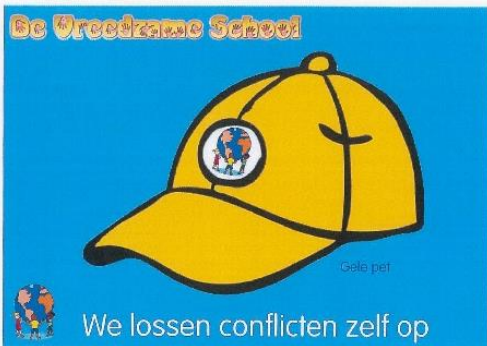
Blok 2 van De Vreedzame School heeft als thema: "We lossen conflicten zelf op". In dit blok werken we met elkaar aan het voorkomen en oplossen van conflicten.

U kunt met uw kind hierover 'kletsen' aan de hand van deze vragen:

- Heb je wel eens ruzie gehad op school?
- Met wie was de ruzie?
- Waar ging het over?
- Wat gebeurde er?
- Hoe liep het af?
- Hoe voelde je je erbij?
- Kun je iets vertellen over de drie petjes?
- Wat is een win-verlies oplossing? En een win-win oplossing?
- Als je op school een conflict hebt, wie helpt je dan om het op te lossen?
- Hoe gaat dat precies?

Veel kletsplezier!

Groep 5 - Kletskaart blok 2: We lossen conflicten zelf op



De Vreedzame School

We lossen conflicten zelf op

Blok 2 van De Vreedzame School heeft als thema: "We lossen conflicten zelf op". In dit blok leren we hoe we zelf (zonder hulp van de leerkracht) conflicten kunnen oplossen.

U kunt met uw kind hierover 'kletsen' aan de hand van deze vragen:

- Wat is een conflict?
- Zijn er ook wel eens erge conflicten geweest in jouw groep?
- Hoe kun je erge conflicten voorkomen?
- Kun je ze oplossen? Hoe dan?
- Hoe reageer jij op een conflict? Welke kleur pet hoort daarbij?
- Hoe leren jullie op school te reageren op conflicten?
- Kun jij iets vertellen over een win-win oplossing?
- Hoe werkt het stappenplan PRAAT HET UIT?

Veel kletsplezier!

Leerlingmediatie

Mediatie is bemiddeling bij conflicten. Alle leerlingen leren wat mediatie is en daarnaast worden enkele leerlingen opgeleid om de rol van leerlingmediator te vervullen. Zo nemen de leerlingen zelf de verantwoordelijkheid voor het oplossen van conflicten in de klas of op het schoolplein.

Het is een van de meest concrete uitwerkingen van het principe dat onze leerlingen zelf verantwoordelijkheid hebben voor het klimaat op school.

Leerlingmediator

Leerlingen uit groep 7 en 8 kunnen aangeven interesse te hebben om leerlingmediator te worden. Ze worden dan 'opgeleid' en leerkrachten kunnen leerlingen met een conflict doorsturen naar de mediators. Op een rustige plek in de school voeren ze een gesprek met de leerlingen om ze te helpen. Tijdens de pauze zijn ze zichtbaar door een gekleurd hesje of jack. Elke dag hebben twee mediators 'dienst'.

4) Omgangsregels

Wij willen dat onze leerlingen rekening houden met elkaar. Het is belangrijk om na te gaan of de ander zich nog goed voelt bij bepaald gedrag. Andersom geldt ook dat iedereen verantwoordelijk is om aan te geven wanneer je je ergens niet prettig bij voelt. We helpen elkaar door onze grenzen aan te geven: "Ik vind het vervelend als je ... doet. Wil je dat anders doen?"

Net zo belangrijk is het dat school en ouders duidelijkheid hebben over de verwachtingen en de aanpak bij grensoverschrijdend gedrag.

Verwachtingen

Wat mogen school en ouders van elkaar verwachten?

- Als we ons zorgen maken om een leerling, dan overleggen we respectvol met de leerling, de ouders en de leerkracht. We geven elkaar eerlijke feedback.
- We spreken niet slecht over elkaar op bijvoorbeeld het schoolplein of via social media. We bekijken de situatie vanuit verschillende gezichtspunten en handelen discreet.
- We zijn nieuwsgierig naar elkaar, maken een afspraak en gaan met elkaar in gesprek.
- We zoeken een oplossing die goed is voor de leerling, de klasgenoten, de ouders en de school.

Grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag kan op verschillende manieren plaatsvinden: verbaal, fysiek of materieel. Het kan gaan om pesten, agressief gedrag, spullen kapot maken, stelen, discriminatie, seksuele toenadering of intimidatie. Het gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die er mee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam.

Elke situatie van grensoverschrijdend gedrag staat op zichzelf en is situationeel/contextueel en vraagt een eigen afweging en aanpak. Wat bij de ene leerling goed werkt, kan bij een andere leerling averechts werken. Toch zijn er wel wat vuistregels te creëren.

Een school is een plek om te leren, daar moet het veilig zijn. Binnen de school moet de nadruk liggen op vertrouwen en dat kan alleen bestaan als er helder en duidelijk gezag is. Het moet goed zijn voor jou en de ander.

Bij grensoverschrijdend gedrag volgen we het stappenplan. We maken hierbij onderscheid in onmacht en onwil.

Onmacht

Leerlingen die zich misdragen en dat niet willen, worden ondersteund en leren hoe zij zichzelf kunnen beheersen. Dat vindt plaats in samenwerking met de ouders van de leerling.

Het kan zijn dat een leerling het moeilijk heeft met zichzelf of met de omstandigheden waarin het verkeert. Ook zijn er leerlingen met autisme of ADHD of andersoortige beperkingen, die ondanks hun onvermogen er alles aan doen om zich aanvaardbaar te gedragen. Dat het dan misgaat is niet erg, dit zijn leermomenten.

Onwil

Heeft een leerling de opvatting dat het zich niet fatsoenlijk wil gedragen en met niemand rekening wil houden, dan reageert de school grens stellend. Ouders worden betrokken bij het feit dat hun kind het verlangen heeft zich te willen misdragen. De mentaliteit van een kind is immers de verantwoordelijkheid van de ouders. Het is cruciaal in het gesprek met de ouders expliciet te vragen:

“Keurt u als ouder dit gedrag goed?”

Als het antwoord nee is dan zullen ouders dit hun kind duidelijk moeten maken.

De neiging ontstaat om alle omstandigheden rondom het kind te gaan aanpassen (beter toezicht, spelen met andere kinderen, andere aanpak leerkracht). Wanneer het echter om onwil gaat, heeft aanpassen van de omgeving geen effect.

Indien ouders een andere opvatting hebben over gedrag dan de school, dan vindt er een gesprek met de directie plaats.

Gespreksinhoud

- We hebben alle respect voor de regels die u thuis hanteert, daar bent u immers de baas.
- Op school hebben wij aanvullende regels, deze bepalen wij.
- Indien u kiest voor onze school, dient u tegen uw kind zeggen dat het zich op school aan de schoolregels dient te houden.
- Als alle kinderen voor zichzelf opkomen op de manier die u wenst, dan kunnen wij de veiligheid niet garanderen op school.
- Als uw kind zich niet aan de schoolregels houdt, is er geen plek meer op deze school en zult u op zoek moeten naar een school die beter aansluit bij uw wensen.

Tot die tijd wordt er een passende oplossing gezocht die recht doet aan de situatie. Het schoolbestuur zal hierover geïnformeerd worden.

Mogelijke uitkomsten

- Opstellen contract met duidelijke afspraken.
- Leerling wordt een of twee klassen hoger of lager geplaatst ('oefenklas').
- Leerling is slechts een beperkt aantal uren op school.
- Schorsing binnen de grenzen van de leerplichtwet.
- Plaatsing op een andere school.

Stappenplan grensoverschrijdend gedrag

1. De leerkracht benoemt het grensoverschrijdende gedrag:
"Ik zie dat...", "Ik hoor dat..."

En wat het met hem/haar/de klas doet (gevoel):

"Ik merk dat het ..., "Ik heb last van...", "Ik vind het storend dat..."

2. De leerkracht vraagt naar de bedoeling van dit gedrag:
"Is het je bedoeling om...?" of "Wil je echt ...?"

Nee -> "Fijn dat dacht ik al, stop er dan maar mee"
"Hoe ga je het de volgende keer anders doen?"
"Wat spreken we af?"

Ja -> "Meen je dat?"
"Blijf je hiermee doorgaan?"
VERBAZING TONEN

Bij **Ja**:

3. De leerkracht stapt over naar leiderstaal:
 - "Kijk me aan", Ik wil dat je nu...", "Stoppen nu", "Hier geven ...(materiaal)"
 - "Je hebt nu de keus..."

Je luistert naar mij

Consequentie

Bijvoorbeeld:

- Dicht bij de leerkracht laten zitten
- "Ik spreek je straks.. (na schooltijd/pauze)"
- Afkoelplek
- Uit de klas (eventueel hulp van collega/directie)
- Ouders bellen

4. In beide keuzes zal de leerkracht buiten lestijd een gesprek voeren met het kind.

De leerkracht vraagt nogmaals naar de **BEDOELING**:

- "Was het jouw bedoeling om ...?"
- "Ben je van plan om hiermee door te gaan?"

Onmacht

Nee, ik wil stoppen:

- Afspraken/plan maken
- Eventueel goedmaken/herstellen
- Ouders worden geïnformeerd

Onwil

Ja, ik wil doorgaan:

- Ouders worden gebeld voor een gesprek op school
- Kind uit de klas

Gesprek met ouders:

Keuren ouders het gedrag goed?

Nee

Hulp aanbieden
Passende plek indien nodig
Samen plan van aanpak maken
2 klassen hoger/lager
Kind dichtbij leerkracht

Nee, maar

Smileyposter
'Er is geen excuus voor wangedrag'
'Wilt u dat uw kind...?'

Ja

Grenzen school aangeven (Smileyposter)
Kind voorlopig uit de klas, bedenktijd ouders
Is dit de juiste school voor u?
Schorsen
Gedrag verandert niet? Vervangende school